

Οι ειδικές φορολογίες στις τραπεζικές εργασίες Διαπιστώσεις από την εφαρμογή τους Σκέψεις και προβληματισμοί

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΑΔΑΜΟΠΟΥΛΟΥ
Διευθυντή Υπουργείου Οικονομικών*

Είναι σε όλους γνωστό ότι από ένα ορθό φορολογικό σύστημα απορρέουν οφέλη τόσο για την Πολιτεία όσο και για τους φορολογουμένους. Για τις τραπεζικές μάλιστα εργασίες, το αξίωμα αυτό έχει ιδιαίτερη σημασία λόγω και του ιδιαίτερου ρόλου των τραπεζών στη γενικότερη οικονομία της χώρας.

Θα ήθελα, λοιπόν, να αναδείξω προβλήματα και αδυναμίες που έχουν δημιουργηθεί από την εφαρμογή των ειδικών φορολογιών στις τραπεζικές εργασίες και να διατυπώσω κάποιες σκέψεις που ενδεχομένως θα βοηθήσουν στην καλύτερη αντιμετώπισή τους.

Οι νόμοι 1642/1986 και 1676/1986, που άρχισαν να εφαρμόζονται στη χώρα μας από 1.1.1987, αποτελούν ίσως τις σημαντικότερες τροποποιήσεις της έμμεσης φορολογίας που έγιναν ποτέ στη χώρα μας, με την καθιέρωση του φόρου προστιθέμενης αξίας, του ειδικού φόρου τραπεζικών εργασιών και του φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίων.

Με τους νόμους αυτούς το μεγαλύτερο μέρος των μέχρι τότε έμμεσων φόρων τέθηκε σε νέα βάση κυρίως για εναρμόνιση με βασικές οδηγίες της τότε ΕΟΚ. Ταυ-

τόχρονα επιτεύχθηκε σημαντική απλοποίηση της φορολογίας και ξεπεράστηκαν προβλήματα που είχε δημιουργήσει η εφαρμογή των παλαιών φόρων.

Από 1.1.1987, παράλληλα με το φόρο προστιθέμενης αξίας εφαρμόζεται στη χώρα μας σειρά ειδικών φορολογιών, οι σημαντικότερες των οποίων είναι τα τέλη χαρτοσήμου, ο ειδικός φόρος τραπεζικών εργασιών και ο φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίων.

Η επί 13 έτη εφαρμογή των φορολογιών αυτών έδωσε τη δυνατότητα τόσο στις αρμόδιες υπηρεσίες όσο και στους φορολογουμένους να εντοπίσουν τις αδυναμίες τους, ώστε να καταστούν δυνατές οι αναγκαίες παρεμβάσεις τόσο στο πεδίο των συμπληρωματικών νομοθετικών ρυθμίσεων όσο και στο πεδίο της ερμηνείας των σχετικών διατάξεων λαμβανομένης υπόψη και της εν τω μεταξύ νομολογίας των διοικητικών δικαστηρίων.

Ενδεικτικά θα μπορούσα να αναφέρω:

➤ Την κατάργηση από 8.6.1993 του ειδικού φόρου τραπεζικών εργασιών 3% των τραπεζικών δανείων και πιστώσεων⁽¹⁾.

* Ο κ. Αδαμόπουλος είναι επίσης Προϊστάμενος της Διεύθυνσης Τελών και Ειδικών Φορολογιών

⁽¹⁾ Ν. 2157/1993, άρθρο 2 παρ. 1 (ΦΕΚ Α 109).

➤ Τη μείωση του ειδικού φόρου τραπεζικών εργασιών των εσόδων των τραπεζών (τόκων-προμηθειών) από 8% σε 4% αρχικά (από 1.1.1994) και στη συνέχεια (από 1.9.1997) σε 3%⁽²⁾.

➤ Τα γενόμενα δεκτά από το Συμβούλιο της Επικρατείας⁽³⁾ για υπαγωγή σε ΕΦΤΕ της ωφέλειας των τραπεζών από πώληση μετοχών. Ειδικότερα από το Συμβούλιο της Επικρατείας έγινε δεκτό ότι η ωφέλεια από μεταβίβαση μετοχών υπόκειται σε ΕΦΤΕ γιατί οι απαλλακτικές διατάξεις του άρθρου 11, παρ. 4 του Α.Ν. 148/1967 από τα τέλη χαρτοσήμου, δεν αφορούσαν την ωφέλεια αυτή και επομένως γ' αυτήν δεν υφίσταται σήμερα απαλλαγή από τον ΕΦΤΕ.

Αυτό, όμως, δεν σημαίνει ότι δεν παραμένουν προβλήματα, τα οποία θα πρέπει να επιλυθούν.

Σήμερα θα προσπαθήσω, όσο μου επιτρέπει ο χρόνος που έχω στη διάθεσή μου, να παρουσιάσω κάποια από τα προβλήματα αυτά, που κατά τη γνώμη μου είναι σημαντικά, με την πεποίθηση ότι τούτο θα αποτελέσει την αφετηρία για περαιτέρω συζήτηση, ώστε να καταστεί δυνατή κάποτε η επίλυση τους ή ο περιορισμός και η άμβλυνσή τους.

Κατ' αρχάς θα ήθελα να αναφερθώ στα τέλη χαρτοσήμου.

Ενα μεγάλο μέρος των τελών αυτών έχει ενσωματωθεί στο φόρο προστιθέμενης αξίας, στον ειδικό φόρο τραπεζικών εργασιών και στο φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίων.

Τα τέλη χαρτοσήμου όμως είναι μια διάχυτη θα έλεγα φορολογία, που πλήττει πλήθος εγγράφων (συναλλαγών, σχέσεων, πράξεων κτλ). Η πλήρης ενσωμάτωση αυτών στο φόρο προστιθέμενης αξίας θα αποτελούσε, βέβαια, μεγάλη απλοποίηση της έμμεσης φορολογίας ενώ παράλληλα θα έπαυε η δυσμενής μεταχείριση των εγχώριων προϊόντων με την επιβάρυνσή τους με τη φορολογία αυτή, η οποία, σημειωτέον, δεν επιστρέφεται σε περίπτωση εξαγωγής, αφού είναι γνωστό ότι έχει καταργηθεί η επιστροφή της μέσης από τέλη χαρτοσήμου επιβάρυνσης. Η ενσωμάτωση, όμως, θα είχε ως αναγκαία συνέπεια είτε την αύξηση των συντελεστών του φόρου προστιθέμενης αξίας είτε τη σημαντική απώ-

λεια των εσόδων του Δημοσίου, λαμβανομένου υπόψη ότι το ετήσιο έσοδο από τα τέλη χαρτοσήμου υπερβαίνει τα 300 δις.

Το θέμα, πάντως, τούτο θα πρέπει να απασχολήσει σοβαρά την Πολιτεία, στην προσπάθεια βελτίωσης της ανταγωνιστικότητας των εγχώριων προϊόντων με την άρση της άνησης μεταχείρισης που προανέφερα.

Σε κάθε περίπτωση, πάντως, κρίνεται αναγκαία, κατά τη γνώμη μου, η απλοποίηση της φορολογίας χαρτοσήμου κυρίως με την ενοποίηση των συντελεστών των αναλογικών τελών χαρτοσήμου, το πλήθος των οποίων δημιουργεί σωρεία αμφισβήτησεων. Ειδικότερα επισημαίνεται η διαφοροποίηση των συντελεστών ανάλογα με το χαρακτηρισμό του εγγράφου ως εμπορικού ή αστικού, με την εξασφάλιση ή μη με υποθήκη κτλ, πράγμα που δημιουργεί σημαντικά ερμηνευτικά προβλήματα.

Στο πλαίσιο εφαρμογής της φορολογίας χαρτοσήμου θα μπορούσα να αναφερθώ ειδικότερα στα τέλη χαρτοσήμου των ενέγγυων πιστώσεων και των προεμβασμάτων. Η Διοίκηση έχει δεχθεί ότι και μετά την εφαρμογή του ΕΦΤΕ και του ΦΠΑ εξακολουθεί να επιβάλλεται το τέλος χαρτοσήμου στις ενέγγυες πιστώσεις και στα προεμβάσματα. Τη θέση αυτή την έχει βασίσει στο ότι οι σχετικές πράξεις δεν καταλαμβάνονται από τις απαλλακτικές διατάξεις του ΦΠΑ, ως μη αποτελούσες κατ' αρχήν αντικείμενο αυτού και επομένως δεν έχει καταργηθεί το τέλος χαρτοσήμου των πράξεων αυτών με το άρθρο 57 του ν.1642/1986, ενώ εξ άλλου οι πράξεις αυτές είναι αυτοτελείς σε σχέση με την υπαγόμενη σε ΦΠΑ εισαγωγή αγαθών ή ενδοκοινοτική απόκτηση αυτών.

Στο σημείο αυτό θα μπορούσαμε να επισημάνομε τα εξής:

Το Συμβούλιο της Επικρατείας⁽⁴⁾ έχει αποφαν-

⁽²⁾ Ν. 2187/1994, άρθρο 2 παρ. 14 (ΦΕΚ Α 16) και Ν. 2515/1997 άρθρο 22 παρ. β1 (ΦΕΚ Α 154).

⁽³⁾ ΣΤΕ 3697/1997.

⁽⁴⁾ ΣΤΕ. 3929/1996.

θεί, αναφορικά με το θέμα χαρτοσήμανσης πιστώσεως σε ανοικτό λογαριασμό (όταν αυτή παρέχεται από πρόσωπο που δεν αποτελεί τράπεζα), ότι αυτή αποτελεί παροχή υπηρεσιών υποκείμενη κατ' αρχήν στο φόρο προστιθέμενης αξίας, πλην απαλλασσομένη αυτού κατά το άρθρο 18 παρ. 1 περιπτ. κδ' του ν. 1642/1986 και επομένως απαλλάσσεται από το τέλος χαρτοσήμου σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 57 του ίδιου νόμου.

Κατά την άποψή μου η απόφαση αυτή του Συμβουλίου της Επικρατείας δεν μπορεί να αφορά τις ενέγγυες πιστώσεις και τα προεμβάσματα λόγω της τυπικότητας της φορολογίας χαρτοσήμου και των ειδικότερων διατάξεων που προβλέπουν τη χαρτοσήμανση των πράξεων αυτών.

Ως προς το θέμα όμως της χαρτοσήμανσης των προεμβασμάτων δημιουργείται πράγματι αμφισβήτηση. Συγκεκριμένα η αμφισβήτηση αφορά την υπαγωγή ή μη σε τέλος χαρτοσήμου των προεμβασμάτων που στέλνονται για απόκτηση αγαθών από άλλες χώρες μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης μετά την κατάργηση των φορολογικών συνόρων και το χαρακτηρισμό πλέον της απόκτησης αγαθών από άλλα κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης όχι ως εισαγωγής αλλά ως ενδοκοινοτικής απόκτησης.

Βεβαίως μπορεί να θεωρηθεί ότι η υπαγωγή σε τέλος χαρτοσήμου των προεμβασμάτων προσκρούει και στη Συνθήκη Ίδρυσης της Ευρωπαϊκής Ένωσης λόγω του ότι το τέλος επιβάλλεται για προεμβάσματα που στέλνονται μόνο για εισαγωγή αγαθών και όχι για αντίστοιχες αγορές στο εσωτερικό.

Επί του θέματος αυτού αναμένεται νομολογία των Διοικητικών Δικαστηρίων καθώς και γνωμοδότηση του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους στο οποίο έχει γίνει σχετικό ερώτημα.

Δεν θα μπορούσε να αναφερθεί κάποιος στα τέλη χαρτοσήμου χωρίς να σταθεί στα πάγια τέλη.

Τα πάγια τέλη χαρτοσήμου είναι μια φορολογία που καθιερώθηκε προ πολλών ετών, βασιζόμενη στις τότε κρατούσες συνθήκες στη χώρα μας και οπωσδήποτε κρίνεται αναχρονιστική και μη εξυπηρετούσα τις ανάγκες ενός σύγχρονου κράτους. Εξ

άλλου, έχει διαπιστωθεί ότι το κόστος είσπραξης του εσόδου από τα πάγια τέλη χαρτοσήμου είναι δυσανάλογο με το ύψος του εσόδου.

Θα πρέπει, κατά τη γνώμη μου, να απασχολήσει σοβαρά την Πολιτεία το θέμα της συνέχισης ή μη της επιβολής των παγίων τελών χαρτοσήμου ενόψει και του μικρού ύψους του εσόδου αυτού. Προς την κατεύθυνση αυτή θα πρέπει να κινηθούν και οι ασχολούμενοι με τις τραπεζικές εργασίες για τις οποίες τα πάγια τέλη χαρτοσήμου δημιουργούν οπωσδήποτε σημαντικά προβλήματα λόγω του πλήθους των εγγράφων που υπόκεινται στα τέλη αυτά και για τα οποία δημιουργούνται σοβαρές αμφισβητήσεις.

Και έρχομαι τώρα στο θέμα του ειδικού φόρου τραπεζικών εργασιών.

Κατά καιρούς έχουν γίνει δηλώσεις για κατάργηση του φόρου αυτού (ό,τι δηλαδή έχει απομείνει) ή για ενσωμάτωσή του στο ΦΠΑ.

Το θέμα τούτο, βέβαια, δεν είναι τόσο απλό όσο φαίνεται.

Και πρώτα-πρώτα μιλάμε για ένα έσοδο της τάξης των 60 δισ. περίπου ετησίως. Δεύτερον, θα πρέπει να επισημανθεί η διαφορετική αντιμετώπιση των δανείων και πιστώσεων που παρέχουν οι τράπεζες που λειτουργούν στην Ελλάδα σε σχέση με τα άλλα πιστωτικά ιδρύματα, κυρίως, όμως, σε σχέση με τα δάνεια που καταρτίζονται στην αλλοδαπή. Συγκεκριμένα τα δάνεια των λοιπών πιστωτικών ιδρυμάτων (ΤΠΚΔ, Ταχυδρομικό Ταμειτήριο κτλ) υπόκεινται σε τέλος χαρτοσήμου 3,6% ή 2,4% τόσο για το κεφάλαιο όσο και για τους τόκους, ενώ τα δάνεια των τραπεζών που λειτουργούν στην Ελλάδα μόνο σε ΕΦΤΕ 3% επί των τόκων.

Τα δάνεια και οι πιστώσεις που καταρτίζονται στην αλλοδαπή (φαινόμενο που συνεχώς εμφανίζεται εντονότερο) υπόκεινται σε τέλος χαρτοσήμου 3,6% ή 2,4% μόνο στην περίπτωση που δημιουργείται εκτελεστότητα στην Ελλάδα (υποθήκη κτλ) ενώ σε αντίθετη περίπτωση δεν υπόκεινται σε τέλος χαρτοσήμου, ούτε βέβαια σε ΕΦΤΕ.

Εύκολα λοιπόν αντιλαμβάνεται κανείς ότι η φο-

ρολογία μας δεν αντιμετωπίζει ομοιόμορφα τις διάφορες κατηγορίες δανείων και πιστώσεων, πράγμα που κατά τη γνώμη μου πολύ δύσκολα μπορεί να δικαιολογηθεί. Η όποια, επομένως, φορολογική επιβάρυνση από πλευράς τελών χαρτοσήμου ή ΕΦΤΕ θα έπρεπε να πλήττει ομοιόμορφα τις διάφορες κατηγορίες δανείων. Τούτο το επιβάλλουν και λόγοι υγιούς ανταγωνισμού αλλά και λόγοι εξασφάλισης της απρόσκοπτης διακίνησης κεφαλαίων.

Από τους πλέον σημαντικούς ειδικούς φόρους αποτελεί ο φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίων. Ο φόρος αυτός βασίζεται σε σχετική οδηγία της ΕΟΚ (69/335 όπως τροποποιήθηκε μεταγενέστερα), η οποία απέβλεψε στην εναρμόνιση των φόρων που επιβάλλονται στη συγκέντρωση κεφαλαίων στα κράτη μέλη.

Η προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τα οριζόμενα στην ανωτέρω οδηγία έγινε με τις διατάξεις των άρθρων 17-31 του ν. 1676/1986.

Ο φόρος στη συγκέντρωση κεφαλαίων που επιβλήθηκε από 1.1.1987 με τις ανωτέρω διατάξεις, αντικατέστησε τα μέχρι τότε επιβαλλόμενα τέλη χαρτοσήμου στη σύσταση των εταιρειών, αύξηση κεφαλαίου κτλ.

Ως προς το φόρο αυτό θα πρέπει να επισημάνουμε δύο σημαντικά θέματα:

α) Έχει ανακύψει θέμα εάν με την επιβολή του φόρου συγκέντρωσης κεφαλαίων, μαζί με την κατάργηση των τελών χαρτοσήμου έχουν καταργηθεί και οι φόροι υπέρ τρίτων (υπέρ Ταμείου Νομικών και Δικηγόρων).

Η χώρα μας έχει υποστηρίξει ότι η ανωτέρω οδηγία (69/335) δεν αφορά τις επιβαρύνσεις αυτές λόγω του ότι έχουν το στοιχείο της ανταποδοτικότητας. Η Ευρωπαϊκή, όμως, Ένωση υποστηρίζει ότι η Ελλάδα, διατηρώντας τις επιβαρύνσεις αυτές (υπέρ Ταμείου Νομικών και Δικηγόρων) έχει παραβεί την ανωτέρω οδηγία και ειδικότερα τα οριζόμενα στις διατάξεις των άρθρων 10 και 12 αυτής. Το θέμα θα λυθεί τελικά από το Δικαστήριο των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, στο οποίο, όπως φαίνεται, θα παραπεμφθεί για να κριθεί εάν ορθώς διατηρήθηκαν οι επιβαρύνσεις αυτές.

β) Έχει δημιουργηθεί ερμηνευτικό πρόβλημα ως προς τις απαλλακτικές διατάξεις του άρθρου 3 του ν. 2166/1993 σε συνδυασμό με τη διάταξη της παρ. 41 του άρθρου 15 του νόμου αυτού.

Ειδικότερα το ερμηνευτικό πρόβλημα αφορά την απαλλαγή ή μη από το φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίων του μετασχηματισμού επιχειρήσεων που γίνεται με τις προϋποθέσεις του ν. 2166/1993 αλλά και του ν.δ. 2197/1972. Ιδιο ερμηνευτικό πρόβλημα αφορά και τη συγχώνευση πιστωτικών ιδρυμάτων κατά τις διατάξεις του άρθρου 16 του ν. 2515/1997.

Κατά τη γνώμη μου οι μόνες δυνάμενες να παρασχεθούν απαλλαγές από το φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίων είναι όσες προβλέπονται από την προαναφερόμενη οδηγία (69/335) και κατ' επέκταση από τις διατάξεις των άρθρων 17-31 του ν. 1676/1986. Επομένως οποιαδήποτε ρύθμιση αντίθετη με τις διατάξεις αυτές δεν μπορεί να δικαιολογηθεί. Τι θα πρέπει λοιπόν να γίνει; Να ορισθεί με νόμο, το ταχύτερο, ότι οι απαλλακτικές διατάξεις του άρθρου 3 του ν. 2166/1993, του άρθρου 16 του ν. 2515/1997 και οι αντίστοιχες διατάξεις του ν.δ. 1297/1972 δεν περιλαμβάνουν το φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίων και ότι ως προς το φόρο αυτό έχουν εφαρμογή οι διατάξεις των άρθρων 17-31 του ν. 1676/1986.

Παράλληλα θα πρέπει να καταργηθεί η παρ. 41 του άρθρου 15 του ν. 2166/1993, με την οποία ορίζεται ότι "Στις μετατρεπόμενες ή συγχωνευόμενες επιχειρήσεις κατ' εφαρμογή των διατάξεων του ν.δ.1297/1972 ή του παρόντος επιβάλλεται φόρος συγκέντρωσης κεφαλαίων που προβλέπουν οι διατάξεις του ν. 1676/1986 επί του ποσού της τυχόν προκύπτουσας υπεραξίας".

Πέρα των ανωτέρω, στην Ελλάδα επιβάλλεται και σειρά άλλων ειδικών φόρων οι οποίοι πλήττουν ειδικές δραστηριότητες και οι οποίοι αφορούν αμέσως ή εμμέσως και τις τραπεζικές εργασίες.

Από τους φόρους αυτούς θα μπορούσαμε να μνημονεύσουμε:

α) το φόρο κύκλου εργασιών που αφορά τα καταβαλλόμενα ασφάλιστρα για ασφαλίσσεις κάθε είδους. Είναι βέβαια γνωστό ότι οι ασφαλιστικές ερ-

γασίες έχουν παραμείνει εκτός πεδίου εφαρμογής του φόρου προστιθέμενης αξίας. Εξ άλλου, πέρα της προσαρμογής της ελληνικής νομοθεσίας περί ιδιωτικής επιχείρησης ασφάλισης, προς το δίκαιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που έχει γίνει με το Π.Δ. 252/1996, που εκδόθηκε ύστερα από σχετικές οδηγίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης και που αφορά διαδικαστικά κυρίως θέματα, δεν έχει γίνει ουσιαστική εναρμόνιση της φορολογίας των κρατών μελών στο θέμα των ασφαλιστικών εργασιών και ειδικότερα στο θέμα των έμμεσων φόρων επ' αυτών, με συνέπεια τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν τις εθνικές τους νομοθεσίες οι οποίες εν πολλοίς διαφέρουν.

β) Τον ειδικό φόρο των τηλεοπτικών διαφημίσεων. Ο φόρος αυτός αποτελεί μία από τις μεγαλύτερες επιβαρύνσεις που ισχύουν σήμερα στη χώρα μας δεδομένου ότι ανέρχεται σε ποσοστό 30%. Εάν μάλιστα ληφθεί υπόψη ότι οι διαφημίσεις αυτές πληττονται και με το επιβαλλόμενο αγγελιόσημο, εύκολα αντιλαμβάνεται κανείς τις σοβαρές επιπτώσεις που δημιουργούνται.

Βέβαια θα μπορούσε κάποιος να υποστηρίξει ότι ο ανωτέρω φόρος δεν είναι δυνατό να επιβάλλεται παράλληλα με το ΦΠΑ. Κατά τη γνώμη μου, πάντως, η δυνατότητα αυτή παρέχεται με την οδηγία 92/12/ΕΟΚ σύμφωνα με την οποία τα κράτη μέλη διατηρούν τη δυνατότητα να εφαρμόζουν φόρους στις παροχές υπηρεσιών που δεν έχουν χαρακτήρα φόρου επί του κύκλου εργασιών, υπό τον όρο ότι οι επιβαρύνσεις αυτές δεν συνεπάγονται, κατά τις συναλλαγές μεταξύ κρατών μελών διατυπώσεις που σχετίζονται με τη διάβαση συνόρου.

Θα πρέπει, όμως, να επισημάνουμε την ευρεία καταστρατήγηση που παρατηρείται κατά την εφαρμογή των σχετικών διατάξεων, η οποία οφείλεται κυρίως στην αδυναμία ελέγχου των τηλεοπτικών διαφημίσεων ως προς το ύψος αυτών και τελικά ως προς το ύψος τους προς απόδοση φόρου, με συνέπεια και τη δημιουργία στρέβλωσης στον ανταγωνισμό των διαφόρων επιχειρήσεων.

Ενα άλλο θέμα στο οποίο, επίσης, θα ήθελα να αναφερθώ είναι αυτό που αφορά τις φορολογικές

απαλλαγές. Δυστυχώς στη χώρα μας θα έλεγα ότι ενδημεί το φαινόμενο της χορήγησης φορολογικών απαλλαγών. Στις ειδικές, μάλιστα, φορολογίες (τέλη χαρτοσήμου-ΕΦΤΕ) η χορήγηση απαλλαγών είναι φαινόμενο καθημερινό, με συνέπεια να έχουν σχεδόν εξανεμισθεί τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν με την κατάργηση μεγάλου μέρους των απαλλαγών από τα τέλη χαρτοσήμου που έγινε κατά το έτος 1997⁽⁵⁾.

Το φαινόμενο αυτό, πέρα του ότι δημιουργεί ανισότητες στις διάφορες κατηγορίες φορολογουμένων καθιστά και τη φορολογία δυσεφάρμοστη.

Τι θα μπορούσε να γίνει;

Κατά τη γνώμη μου χρειάζεται επανεξέταση των φορολογικών απαλλαγών στις ειδικές φορολογίες για τον περιορισμό τους στις απολύτως αναγκαίες, σε συνδυασμό ίσως με μείωση κάποιων συντελεστών. Έτσι θα εξυγιάνοντο οι φορολογίες αυτές, με όλα τα εξ αυτού οφέλη.

Άλλωστε είναι διαπιστωμένο ότι είναι προτιμότερο και για τους ίδιους τους φορολογουμένους ένα σύστημα απλό έστω και χωρίς φορολογικά προνόμια, παρά ένα σύστημα δαιδαλώδες με διαφοροποιήσεις που όμως δημιουργούν αμφισβητήσεις, διχογνωμίες ή αντεγκλήσεις και οι οποίες τελικά καταλήγουν εις βάρος και των ιδίων των φορολογουμένων για τους οποίους θεσπίστηκαν.

Στο πλαίσιο της επανεξέτασης των απαλλαγών αναφορικά με τις ειδικές φορολογίες, αλλά και γενικότερα με όλες τις φορολογίες, θα πρέπει να αντιμετωπισθούν και όσες από αυτές έχουν χορηγηθεί με την προϋπόθεση εισαγωγής συναλλάγματος, δεδομένου ότι μετά τις επελθούσες τροποποιήσεις ως προς το χορηγούμενο συνάλλαγμα, είναι αμφίβολο εάν οι σχετικές απαλλακτικές διατάξεις (για χορήγηση δανείων κτλ)⁽⁶⁾ έχουν πλέον πεδίο εφαρμογής. Το θέμα αυτό θα εμφανισθεί εντονότερο μετά την είσοδο της χώρας μας στην ΟΝΕ.

Στο σημείο αυτό θα ήθελα να επισημάνω ανα-

⁽⁵⁾ Ν. 2459/1997 (άρθρο 4).

⁽⁶⁾ Ν. 4171/1961 άρθρο 7, παρ. 6 (όπως ισχύει).

φορικά με τις απαλλαγές από τα τέλη χαρτοσήμου, τα εξής:

Με το ν.δ. 1079/1971 καταργήθηκε μεγάλο μέρος των μέχρι τότε χορηγηθεισών απαλλαγών από τα τέλη χαρτοσήμου.

Ειδικότερα καταργήθηκαν όλες οι απαλλαγές από τα τέλη χαρτοσήμου, υποκειμενικές και αντικειμενικές, πλην αυτών που ρητά διατηρήθηκαν με το νομοθετικό αυτό διάταγμα. Επομένως για να διαπιστώσουμε εάν μία απαλλαγή ισχύει θα πρέπει κατ' αρχάς να δούμε εάν διατηρήθηκε με το ν.δ. 1079/1971, εφόσον βέβαια είχε χορηγηθεί πριν από αυτό. Σημειώνεται, ότι με τις διατάξεις του ν.δ. 1079/1971 δεν καταργήθηκαν διατάξεις αλλά απαλλαγές από τέλη χαρτοσήμου. Επομένως δεν έχουν θιγεί, με τις διατάξεις του νομοθετικού αυτού διατάγματος, απαλλαγές από άλλες φορολογίες. Επίσης δεν έχουν θιγεί διατάξεις με τις οποίες προβλέπονται μειωμένα τέλη χαρτοσήμου.

Στη συνέχεια με το άρθρο 4 του ν. 2459/1997 καταργήθηκαν από 1.4.1997 ορισμένες απαλλαγές από τα τέλη χαρτοσήμου, υποκειμενικές ή αντικειμενικές στο πλαίσιο του περιορισμού των φορολογικών απαλλαγών.

Και μετά την τελευταία κατάργηση, όμως, ισχύουν πολλές απαλλαγές από τα τέλη χαρτοσήμου, είτε γιατί δεν εθίγησαν με το άρθρο 4 του ν. 2459/1986 είτε γιατί θεσπίστηκαν μετά το νόμο αυτό.

Θα πρέπει να διευκρινισθεί ότι με τις διατάξεις του πιο πάνω άρθρου και νόμου δεν εθίγησαν απαλλαγές από τον ειδικό φόρο Τραπεζικών Εργασιών.

Θα ήθελα, επίσης, να επισημάνω ότι θα ήταν ευχής έργο, κατά τη γνώμη μου, εάν η Ευρωπαϊκή Ένωση εξέταζε και την περίπτωση της εναρμόνισης των ειδικών φορολογιών στα κράτη μέλη όπως έχει γίνει και με το ΦΠΑ και το φόρο συγκέντρωσης κεφαλαίων.

Τέλος, θα ήθελα να αναφερθώ για λίγο και στο θέμα που αφορά τη μετάβαση στο καθεστώς του ευρώ.

Κατ' αρχάς θα ήθελα να επισημάνω ότι επιβάλ-

λεται η έγκαιρη προετοιμασία της χώρας μας για την ομαλή μετάβαση στο ευρώ και στον τομέα της φορολογίας.

Εξ άλλου, δεδομένου ότι πολλές από τις ειδικές φορολογίες έχουν καθορισθεί σε πάγια ποσά φόρων, τα ποσά αυτά θα πρέπει να μετατραπούν οπωσδήποτε σε ευρώ.

Κατά τη γνώμη μου η μετατροπή θα πρέπει να γίνει με τον επανακαθορισμό των ποσών σε ευρώ, με στρογγυλοποίηση αυτών κατά τέτοιο τρόπο (προς τα πάνω ή προς τα κάτω) ώστε να είναι ευχερής η εφαρμογή των νέων διατάξεων.

Αντίθετα, η μετατροπή με εφαρμογή της ισοτιμίας δραχμής-ευρώ, έστω και με κάποια στρογγυλοποίηση σε εκατοστά ευρώ, πιστεύω ότι θα δημιουργήσει δυσχέρειες στην πράξη.

Για παράδειγμα αναφέρω τα ποσά των τελών χαρτοσήμου των ενσήμων εντύπων συναλλαγματικών και γραμματίων σε διαταγή καθώς και τα κλιμάκια ονομαστικής αξίας αυτών.

Οι ανωτέρω σκέψεις και προβληματισμοί μου πιστεύω ότι μπορούν, να αποτελέσουν την αφετηρία για περαιτέρω συζήτηση με όλους τους εμπλεκόμενους φορείς και κυρίως με τις τράπεζες προς την κατεύθυνση πάντα της εκλογίκευσης της φορολογίας ενόψει και της επικείμενης εισόδου της χώρας μας στην ΟΝΕ.

